Kronen en bruggen

Kronen en bruggen vervangen uw tanden en kiezen als deze niet meer voldoen. Ze benaderen de oorspronkelijke vorm en functie ervan zoveel mogelijk. Voor het maken van een brug of kroon komt u ongeveer drie keer langs. Bij de eerste afspraak worden de zogenaamde pijlertanden omslepen. Vervolgens maakt de tandarts een afdruk van uw gebit om een perfect passende kroon te kunnen maken. De kroon of brug wordt gemaakt in het tandtechnisch laboratorium. Bij de tweede afspraak worden de kronen gepast en als alles in orde is, kan bij een derde afspraak de kroon of brug worden geplaatst.

Wat is een kroon?

Een kroon is een kapje dat precies over een afgeslepen tand of kies past. Om het kapje is keramiek aangebracht zodat de tand zijn oorspronkelijke vorm en functie terugkrijgt. De kroon wordt op de tand of kies vastgelijmd.

Wanneer is een kroon nodig?

- Als er onvoldoende houvast is voor een vulling. (Door tandbederf kan een groot deel van de tand of kies verloren zijn gegaan.)
- Als je het uiterlijk van je gebit wilt verbeteren. Meestal gaat het om verkleurde of slecht gevormde tanden of kiezen.

Wat is een brug?

Een brug vervangt één of meer ontbrekende tanden of kiezen. Een brug zit vast aan twee of meer afgeslepen tanden aan weerszijden van de open ruimte (de pijlers). Op die pijlers worden kronen geplaatst met daartussen een brugdeel, ook wel ‘dummy’ genoemd. Dat tussendeel bestaat uit één of meer kronen die de open ruimte vullen.

Waarvan zijn kronen en bruggen gemaakt?

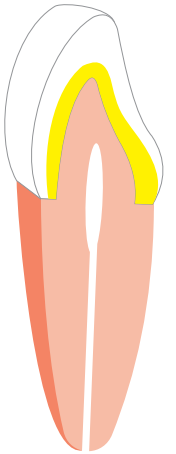

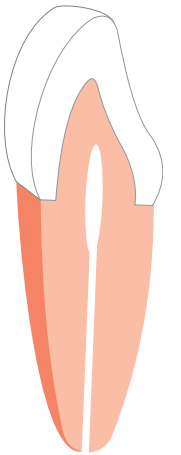

Goud

Van oudsher worden kronen en bruggen van een goudlegering gemaakt. Dit materiaal is zeer sterk en slijtvast. Ze hebben een goud- of zilverkleurig uiterlijk. Vanwege deze kleur plaatst de tandarts ze doorgaans alleen achter in de mond.

Goud-keramiek

Een goudlegering wordt als basismateriaal gebruikt. Maar voor het uiterlijk wordt over de zichtbare goudlegering een laag van tandkleurig keramiek aangebracht.

Keramiek

Keramische kronen kunnen in veel situaties worden toegepast. Door nieuwe technieken is de kans op breuk nagenoeg uitgesloten. Het materiaal is tandkleurig en ziet er zeer natuurgetrouw uit.

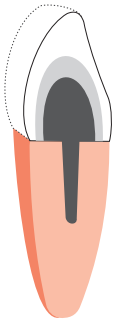

Opbouw Als uw tand of kies te weinig houvast biedt voor een kroon of brug, kan uw tandarts eerst een opbouw maken. Hij lijmt de opbouw met een pin in het wortelkanaal vast. De kroon of brug wordt over de opbouw gezet.

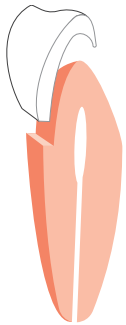

Wat is een facing? Facings zijn een esthetische oplossing voor bijvoorbeeld scheve of afgebroken tanden. Het zijn dunne schildjes van keramiek of composiet. Een facing wordt over een tand of kies geplaatst om het uiterlijk te verbeteren. Een groot voordeel van facings is dat ze kleurvast zijn. Koffie, thee en rode wijn hebben geen invloed op de kleur. Een facing gaat vijf tot tien jaar mee.

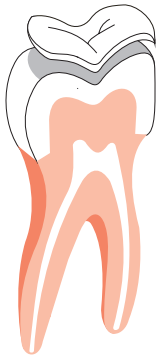

Wat is een inlay? Soms is het niet nodig om een volledige kroon te maken, omdat een groot deel van de kies nog goed is. In plaats van een vulling kan dan een inlay gemaakt worden. Een inlay gaat lang mee en is gemaakt van goud, keramiek of composiet. Een keramische of composiete inlay is in de mond niet van echt te onderscheiden. Net als een facing wordt een inlay in het tandtechnisch laboratorium gemaakt.

Mondhygiëne Dagelijkse mondhygiëne is bij kronen en bruggen extra belangrijk. Vooral het tandvlees rondom de kroon of brug moet u goed reinigen. Een kwetsbare plek is de rand van de kroon of brug. Daarop kan gemakkelijk tandplak achterblijven. Plak veroorzaakt gaatjes langs de rand van uw kroon of brug en ontsteking van het tandvlees. Poets dit gebied zorgvuldig met een zachte tandenborstel en gebruik tandenstokers, ragers en/of flossdraad. Uw tandarts of mondhygiënist kan u hierbij adviseren.

Protheses

Wie geen, of bijna geen, eigen tanden meer heeft, komt in aanmerking voor een prothese. We spreken van een volledige gebitsprothese (kunstgebit), of een partiële (gedeeltelijke) prothese. Er zijn verschillende soorten partiële protheses: een kunstharsplaatje, een frame-prothese met haakjes en een frame met verankering. Een kunstharsplaatje is in feite een tijdelijke oplossing na het trekken van een aantal tanden. Een volledige of een partiële prothese kun je uit de mond nemen, ze zit niet vast.

Frame of plaatje? Bij een partiële prothese wordt onderscheid gemaakt tussen een basis van kunsthars (een ‘plaatje’) en een basis van metaal (een ‘frame’). Als een aantal tanden en kiezen ontbreekt, kunnen die worden aangevuld met een plaatje van kunsthars. Het houvast van zo’n plaatje is meestal beperkt. Daarom worden er vaak kleine haakjes aan bevestigd die om de natuurlijke tanden en kiezen komen te zitten. Bij een frame vormt een metalen plaat één geheel met de haakjes die om en op de natuurlijke tanden worden geplaatst. Doordat een frame sterker is dan een plaatje, kan het dunner en kleiner worden uitgevoerd. Bovendien heeft de kaak minder te lijden, zodat hij niet zo snel zal slijten.

Hoe werkt een kunstgebit?

Een kunstgebit bestaat uit een plaat van kunsthars waarop tanden en kiezen zijn bevestigd. De vormen en kleuren van de oorspronkelijke tanden en kiezen kunnen exact worden nagemaakt. Het type tand en zelfs de vorm van uw schedel worden daarbij betrokken. De plaat van het kunstgebit ligt op de kaak. Door de druk van het kunstgebit op de kaak, zal die in de loop der tijd slinken. Daardoor past het kunstgebit steeds minder goed en gaat losser zitten. Dan is het tijd voor een aanpassing of een geheel nieuw kunstgebit. Een voorbeeld van zo'n aanpassing is het 'rebasen' van de prothese. Daarin wordt dan een nieuwe kunstharsbasis (voering) aangebracht.

Voordat de tandarts de tanden trekt, maakt hij een afdruk van de kaak. Hierop wordt het kunstgebit gebaseerd. Na het trekken van de tanden en kiezen, wordt meteen het kunstgebit in de mond geplaatst. De eerste dagen zult u pijn voelen. Toch moet het gebit worden ingehouden voor een goede genezing. Later kan de tandarts eventueel aanpassingen doen om de pasvorm te verbeteren. Praten is in het begin vaak wat lastig, maar dat gaat meestal na enkele dagen beter.

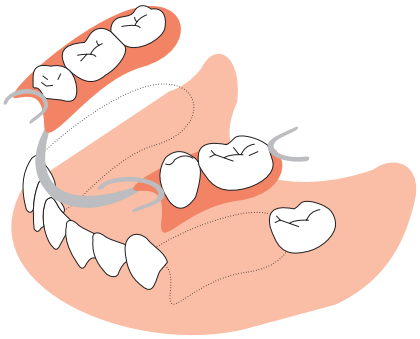

Partiële frameprothese Een frameprothese is een constructie met metalen haakjes om de tanden of kiezen. Daardoor blijft het frame comfortabel op zijn plaats zitten. In de tanden waar de haakjes omheen komen, wordt een klein stukje weggeslepen, zodat het frame goed blijft zitten en het tandvlees zo min mogelijk wordt belast. Het frame is uitneembaar.

Soms is het beter om een kroon te maken op de tanden of kiezen waar een haakje op komt. Hiermee voorkom je dat een tand of kies afbreekt na het maken van een frame.

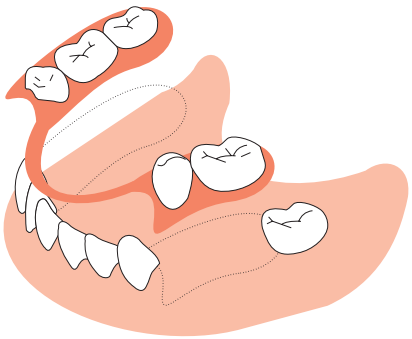

Partiële kunststofprothese De partiële of gedeeltelijke prothese is volledig van kunststof gemaakt. Dit type wordt meestal gebruikt als de rest van het gebit waarschijnlijk binnen afzienbare tijd verloren zal gaan. Deze voorziening is relatief goedkoop, maar minder duurzaam door een grotere gevoeligheid voor breuk. De kunststofprothese wordt ook wel gebruikt als noodvoorziening.

Immediaatprothese Tussen het trekken van de tanden en het definitief plaatsen van een prothese zit een periode waarin de wonden moeten helen. Het tandtechnisch laboratorium maakt dan een zogenaamde immediaatprothese. Als de wonden zijn genezen moet de prothese worden opgevuld ‘rebasing’, waarna de prothese definitief wordt geplaatst.

Mondhygiëne Net als tanden en kiezen, moet ook een kunstgebit goed worden verzorgd. Als u het niet regelmatig schoonmaakt, blijven er voedselresten achter. Zowel óp uw kunstgebit als eronder. Reinig uw gebit daarom zorgvuldig na iedere maaltijd. Gebruik een speciale protheseborstel en water om etensresten goed te verwijderen. Gebruik géén tandpasta. Die kan te veel schuren. Reinig uw kunstgebit dagelijks met een bij de drogisterij of apotheek beschikbaar reinigingsmiddel. Vraag eventueel uw tandarts of mondhygiënist om advies. Houd behalve uw kunstgebit ook uw mond schoon. U kunt uw tandvlees met een zachte tandenborstel poetsen. Gebruik daarvoor gewone fluoridetandpasta. Masseer met een zachte tandenborstel minstens één keer per dag het tandvlees waarop uw kunstgebit rust.

Implantaten

Implantaten zijn titanium schroeven, die in de kaak worden geplaatst. Ze vormen het fundament om kronen, bruggen of protheses op te plaatsen. Je kunt er bijvoorbeeld een loszittende prothese op vastklikken of een grote brug op bevestigen (van oor tot oor). Implantaten doen in sterkte niet onder voor natuurlijke wortels of losse tandvervanging.

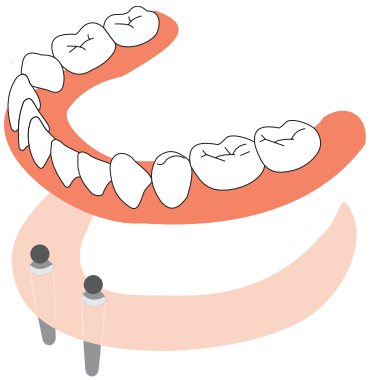

Wat is een klikgebit? Door het slinken van kaakbot kan een prothese los gaan zitten. Het heeft dan niet meer voldoende houvast op de kaak. Door een prothese via een steg of drukknoppen op implantaten vast te zetten, klikt de prothese vast aan de kaak. Dan zit hij gegarandeerd muurvast. Het biedt gemak en zekerheid. Nadat de implantaten zijn 'ingegroeid' in de kaak, worden er drukknoppen of een steg in geplaatst. Hierop wordt vervolgens de prothese geplaatst.

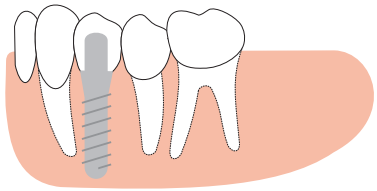

Kroon op implantaat

Wanneer één tand of kies ontbreekt, kan een implantaat in het bot worden geplaatst met daarop een vastgeschroefde of gelijmde kroon. Zo hoeft niet in aangrenzende tanden of kiezen te worden geboord.

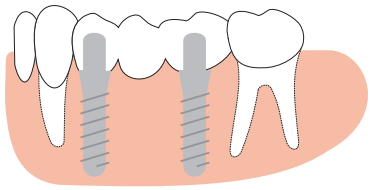

Brug op implantaat

Als meerdere tanden of kiezen ontbreken, kan een brug op implantaten worden bevestigd. Daarmee krijgt u een vaste vervanging. Het is niet altijd nodig om voor elke ontbrekende tand of kies een implantaat te plaatsen; een driedelige brug kan soms op twee implantaten worden geplaatst.

Als er te weinig bot is, kan geen implantaat worden geplaatst. Maar na een voorbehandeling met botopbouw is het meestal wel mogelijk. Er zijn wel andere bezwaren: bij mensen die bloedverdunners gebruiken, is soms toestemming nodig van een medisch specialist. Verder is het raadzaam om niet te implanteren bij mensen met een slecht gereguleerde schildklierfunctie of bepaalde vormen van diabetes (suikerziekte).

Esthetische tandheelkunde

Steeds meer mensen kiezen voor een behandeling die hun gebit mooier maakt. Dat een fraaie rij tanden bijdraagt aan je zelfvertrouwen dringt door tot alle lagen van de bevolking. Net als andere cosmetische ingrepen is het een waardevol cadeau aan jezelf. Een brede lach met een parelwit gebit maakt indruk.

Verkleurde tanden De kleur van tanden en kiezen is bij iedereen verschillend. De één heeft van nature witte tanden, bij de ander zijn ze iets geler. Ook onderling kunnen ze van kleur verschillen. Tanden zijn opgebouwd uit tandbeen en glazuur. De kleur van het tandbeen en de dikte van het glazuur bepalen voornamelijk de kleur. Het glazuur van tanden en kiezen is nagenoeg doorzichtig. De hoektanden hebben een dikkere laag tandbeen dan de overige tanden. Daarom zijn ze vaak geler van kleur.

Tanden bleken

Verschillende verkleuringen zijn goed te behandelen met een bleekmethode. Het beste resultaat wordt behaald bij gelijkmatige gele verkleuringen. Het bleken van donkere en vlekachtige verkleuringen is minder eenvoudig. In die gevallen kan er een kunststof of keramisch schildje op de tand worden geplaatst (facing) om de verkleuring te maskeren. Soms kan het verkleurde plekje worden weggeslepen en kan de tand worden hersteld met een witte vulling. De tandarts kan het beste bepalen op welke wijze een verkleuring moet worden behandeld.
Tanden kunnen witter worden gemaakt door een behandeling met speciale bleekmiddelen. De oorzaak bepaalt welke methode en welke stoffen moeten worden toegepast. De duur van de totale behandeling kan variëren van één dag tot zes weken.

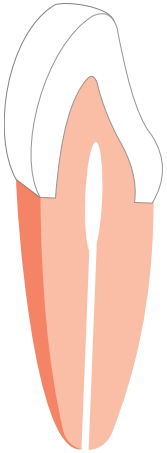

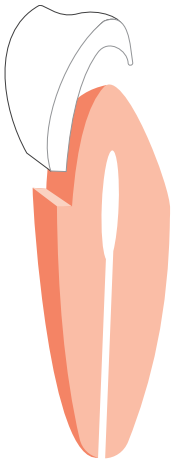

Esthetisch kroon- en brugwerk Kronen en bruggen vervangen tanden en kiezen. Een kroon is een kapje dat precies over een afgeslepen tand of kies past. Om het kapje is keramiek aangebracht zodat de tand zijn oorspronkelijke vorm en functie terugkrijgt. De kroon wordt op de tand of kies vastgelijmd. Daarmee kunt u dus het uiterlijk van het gebit verbeteren, bijvoorbeeld als uw tanden zijn verkleurd of slecht gevormd. Het meest esthetisch resultaat kan worden behaald met volledig keramische kronen.

Wat is een facing? Facings zijn een esthetische oplossing voor bijvoorbeeld scheve of afgebroken tanden. Het zijn dunne schildjes van keramiek of composiet. Een facing wordt over een tand of kies geplaatst om het uiterlijk te verbeteren. Een groot voordeel van facings is dat ze kleurvast zijn. Koffie, thee en rode wijn hebben geen invloed op de kleur. Een facing gaat vijf tot tien jaar mee.

Hulpmiddelen

Naast de gebruikelijke ingrepen en controles is een tandarts ook uw tandheelkundig adviseur. Bijvoorbeeld over uiteenlopende hulpmiddelen, die aan de bescherming van uw tanden zijn gerelateerd. Heeft u last van tandenknarsen? Beoefent u een sport die uw gebit in gevaar kan brengen? Snurkt u wellicht? Wie weet, heeft uw tandarts de oplossing in handen.

Snurken Ongeveer 40 procent van de bevolking snurkt regelmatig. Meestal ontstaat het doordat de zachte weefsels van de mond en keelholte vibreren door de ingeademde lucht. Tijdens de slaap ontspannen de musculaire weefsels zich. Dit veroorzaakt een vernauwing van de luchtwegen, zodat de ingeademde lucht met een grotere snelheid wordt aangezogen. Daardoor vibreren de zachte weefsels, zoals het strotteklepje en de huig, luidruchtig mee. Regelmatig verschijnen hulpmiddelen op de markt die het snurken beloven te verminderen. Er bestaan keelsprays, strips, pillen en op maat gemaakte snurkbeugels. De tandarts kan het beste bepalen op welke wijze uw snurkprobleem kan worden behandeld.

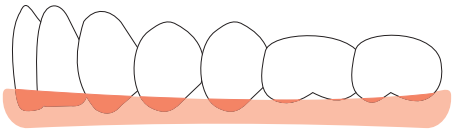

Tandenknarsen Het krachtig over elkaar schuren van tanden en kiezen vindt meestal in de slaap plaats. Overdag is vaker sprake van tandklemmen. Feit is dat uw kauwspieren hyperactief zijn. Dit kan leiden tot abnormale slijtage, zo erg dat uw voortanden nauwelijks meer zichtbaar zijn. Tandenknarsen kan verschillende oorzaken hebben. Slaapstoornissen worden ermee in verband gebracht, maar ook erfelijkheid speelt een rol. Ook zaken als stress, roken en alcoholgebruik zijn van invloed. De tandarts kan u helpen met advies en het maken van een knarsplaatje: een uitneembare plaat van kunsthars, die u over de boventanden aanbrengt. Hiermee vermindert u de schade van het knarsen.

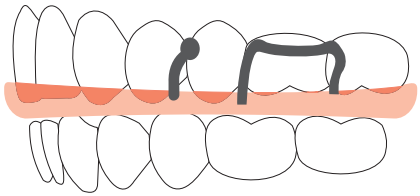

Kaakgewrichtsklachten Voor de correctie van kaakgewrichts-klachten kan de tandarts door het tandtechnisch laboratorium een splint laten maken.

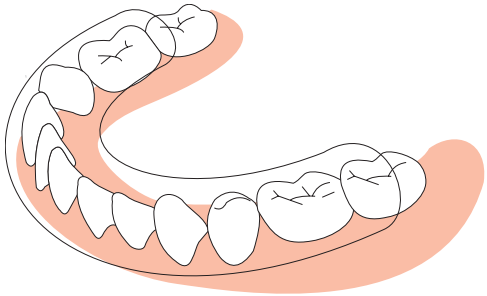

Gebitsbescherming Bij veel sporten loopt het gebit gevaar. Harde klappen en rondvliegende ballen kunnen zware schade aanrichten. Daarom is gebitsbescherming zeer aan te raden en in een aantal gevallen zelfs verplicht. Een goede gebitsbeschermer vangt klappen op en verdeelt de kracht, zodat meestal geen schade optreedt. Er bestaan verschillende soorten. In de winkel zijn standaard-beschermers verkrijgbaar. Die zijn relatief goedkoop, maar de pasvorm is niet gegarandeerd. Uw tandarts kan een beschermer maken die volledig is afgestemd op uw gebit.

Partners

De Gebitswijzer had niet tot stand kunnen komen zonder de medewerking van onze partners:

Colofon

De gebitswijzer is een uitgave van De Vereniging van Laboratoriumhoudende Tandtechnicin (VLHT), met steun van het Hoofdbedrijfschap Ambachten (HBA).

Concept en realisatie

Ocen, Coen van den Broek
Spotless Mind, Michiel van den Broek

Met dank aan

Peter Bartelsman
Bram Rodenburg
Gerda van der Gaag
Sandra Proosten

Copyright

Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd door middel van boekdruk, foto-offset, fotokopie, microfilm, of welke andere methode dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever. Hoewel deze uitgave met zorg is samengesteld, aanvaardt de uitgever geen enkele aansprakelijkheid voor schade door mogelijke fouten of onvolkomenheden in de uitgave.

Dental Union
NEODENT

Nobel Biocare™

ASTRATECH DENTAL

DeguDent
A Dentsply International Company

Elephant Dental B.V.

CEKA ATTACHMENTS
PRECI-LINE

OD